

ИЗВЕСТИЕ НА КОМИСИЯТА**Насоки относно употребата като фуражи на храни, които вече не са предназначени за консумация от човека**

(2018/C 133/02)

ГЛАВА 1

ВЪВЕДЕНИЕ**1.1. Контекст, цел и обхват**

Комисията създаде план за действие за намаляване на хранителните отпадъци като неразделна част от Съобщението за кръговата икономика ⁽¹⁾. Една от инициативите е, като се избягва конкуренцията със снабдяването от хранителни банки ⁽²⁾, да се оползотворяват хранителните вещества от храните ⁽³⁾, които поради търговски причини или поради проблеми с производството или някои дефекти вече не са предназначени за консумация от човека, чрез безопасната им употреба при храненето на животни, без да се излагат на риск общественото здраве и здравето на животните. По този начин чрез употребата на такива храни като фуражи се предотвратява компостирането, превръщането на тези материали в биогаз или унищожаването им чрез изгаряне или депониране. Разграничението между храни, странични животински продукти, фуражи и отпадъци има очевидни последици по отношение на законодателната рамка, регулираща различните видове продукти.

През четвъртото тримесечие на 2016 г. бе проведена консултация със заинтересованите страни в рамките на Платформата на ЕС по въпросите на загубата и разхищението на храните ⁽⁴⁾, за да се идентифицират проблемите по отношение на тази инициатива. Стопанските субекти посочиха следните значителни или несъразмерни тежести, които биха могли да ги възпрепятстват или дори да им попречат да доставят храни, които вече не са предназначени за консумация от човека, които да бъдат използвани като фуражи:

- въпроси, засягащи способността да се гарантира съответствието на храни, които вече не са предназначени за консумация от човека, а да бъдат използвани за фуражи, със законодателството в областта на фуражите, т.е. изискванията относно безопасността на фуражите: прилагане на процедури, които се основават на принципите на анализа на опасностите и контрол в критични точки (НАССР), специалното етикетирание, разделното съхранение и транспортиране на храните, които вече не са предназначени за консумация от човека;
- двойна регистрация на даден обект като стопански субект в областта и на храните, и на фуражите, което води до допълнително одитиране на обектите им от няколко различни контролни органа (в областта на храните, страничните животински продукти, фуражите и отпадъците);
- задължение в няколко държави членки за участие в частни схеми за сертифициране на добрата производствена практика за доставяне на фуражи за фуражната промишленост, въпреки че от правна гледна точка такива схеми са доброволни;
- липса на хармонизация относно изискванията за регистрация на стопански субекти в областта на храните в държавите членки; в някои държави се изисква регистрация като стопански субект в областта на фуражите само ако храната от неживотински произход, която вече не е предназначена за консумация от човека, се доставя директно като фураж на земеделските стопани, докато в други се изисква регистрация на всички стопански субекти в областта на храните като стопански субекти в областта на фуражите, които доставят храни, които вече не са предназначени за консумация от човека, за употреба като фуражи.

Настоящите насоки имат за цел разглеждането на тези въпроси в контекста на съществуващата правна рамка. По този начин те не създават нови правни разпоредби и тяхната цел не е да се обхванат изчерпателно всички разпоредби в тази област. Също така следва да се отбележи, че те не засягат тълкуването на правото на Съюза от страна на Съда на Европейския съюз.

⁽¹⁾ Затваряне на цикъла — план за действие на ЕС за кръговата икономика, COM(2015) 614 final, 2.12.2015 г.

⁽²⁾ За насоките на ЕС относно даряването на храна вж. http://ec.europa.eu/food/safety/food_waste/library/index_en.htm

⁽³⁾ Съгласно член 2 от Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 31, 1.2.2002 г., стр. 1) понятията „храни“ и „хранителни продукти“ са взаимозаменяеми (не се отнася за езиковите версии, в които за „food“ и „foodstuffs“ е използвана една и съща дума).

⁽⁴⁾ https://ec.europa.eu/food/safety/food_waste/eu_actions/eu-platform_en

Целта на тези насоки е да се улесни употребата като фуражи на определени храни със и без продукти от животински произход, които вече не са предназначени за консумация от човека. Насоките следва да подпомагат националните и местните компетентни органи, както и стопанските субекти в хранителната верига при прилагането на съответното законодателство на Съюза. Тази цел следва да бъде постигната чрез:

- обясняване на приложимото законодателство в зависимост от класификацията на определен продукт;
- внасяне на по-голяма правна яснота; както и
- представяне на примери за най-добри практики, които са в съответствие с настоящата регулаторна рамка на Съюза, като в същото време предотвратяват ненужната административна тежест.

В обхвата на настоящите насоки попадат:

- продукти от процеса на производство на храни (доставени от производители на храни); както и
- храни, които са били пуснати на пазара — опаковани или в насипно състояние (доставени от търговци на едро и дребно).

В настоящите насоки не се разглежда употребата като фуражи на:

- добавки в храните, ензими в храните и ароматизанти в храните, както са посочени в Регламент (ЕО) № 1331/2008 на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁾;
- добавки към храните, както са посочени в Директива 2002/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾; както и
- кухненски отпадъци ⁽³⁾.

1.2. Правни определения

Общите правила за въвеждане на храни във веригата на фуражите са определени в регламенти (ЕО) № 178/2002 ⁽⁴⁾, (ЕО) № 183/2005 ⁽⁵⁾ и (ЕО) № 767/2009 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁶⁾, а правилата относно страничните животински продукти, които не са предназначени за консумация от човека — в Регламент (ЕО) № 1069/2009 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁷⁾ (наричан по-долу „Регламент за страничните животински продукти“).

За целите на настоящото известие „храни, които вече не са предназначени за консумация от човека“ означава храни, които са били произведени за консумация от човека в пълно съответствие със законодателството на Съюза в областта на храните, но които вече не са предназначени за консумация от човека.

Храни съгласно определението в член 2 от Регламент (ЕО) № 178/2002 са „всяко вещество или продукт, независимо дали е преработен, или не, частично преработен или непреработен, който е предназначен за или основателно се очаква да бъде приет от хора“.

Предприятие за производство на храни съгласно определението в член 3, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 178/2002 е „всяко предприятие с или без стопанска цел, обществено или частно, което извършва някоя от дейностите, свързани с който и да било етап на производство, преработка и разпространение на храни“.

⁽¹⁾ Регламент (ЕО) № 1331/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2008 г. за установяване на обща разрешителна процедура за добавките в храните, ензимите в храните и ароматизантите в храните (ОВ L 354, 31.12.2008 г., стр. 1).

⁽²⁾ Директива 2002/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 10 юни 2002 г. за сближаване на законодателствата на държавите членки по отношение на добавките към храни (ОВ L 183, 12.7.2002 г., стр. 51).

⁽³⁾ Съгласно Регламент (ЕС) № 142/2011 на Комисията (ОВ L 54, 26.2.2011 г., стр. 1) „кухненски отпадъци“ означава цялата отпадъчна храна, включително използвано олио за готвене, от ресторанти, обекти за обществено хранене и кухни, включително централни кухни и кухни в домакинства.

⁽⁴⁾ Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 г. за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните (ОВ L 31, 1.2.2002 г., стр. 1).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕО) № 183/2005 на Европейския парламент и на Съвета от 12 януари 2005 г. за определяне на изискванията за хигиена на фуражите (ОВ L 35, 8.2.2005 г., стр. 1).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕО) № 767/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 година относно пускането на пазара и употребата на фуражи, за изменение на Регламент (ЕО) № 1831/2003 на Европейския парламент и на Съвета, за отмяна на Директива 79/373/ЕИО на Съвета, Директива 80/511/ЕИО на Комисията, директиви 82/471/ЕИО, 83/228/ЕИО, 93/74/ЕИО, 93/113/ЕО и 96/25/ЕО на Съвета, както и на Решение 2004/217/ЕО на Комисията (ОВ L 229, 1.9.2009 г., стр. 1).

⁽⁷⁾ Регламент (ЕО) № 1069/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 година за установяване на здравни правила относно странични животински продукти и производни продукти, непредназначени за консумация от човека, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1774/2002 (Регламент за страничните животински продукти) (ОВ L 300, 14.11.2009 г., стр. 1).

Стопански субект в областта на храните съгласно определението в член 3, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 178/2002 е „физическо или юридическо лице, което отговаря за гарантиране на спазването на изискванията на законодателството в областта на храните в рамките на контролираното от него предприятие за производство на храни“.

Фуражи съгласно определението в член 3, параграф 4 от Регламент (ЕО) № 178/2002 са „всяко вещество или продукт, включително добавки, изцяло или частично преработени или непреработени, които са предназначени за хранене на животни през устата“.

Предприятие за производство на фуражи съгласно определението в член 3, параграф 5 от Регламент (ЕО) № 178/2002 е „всяко предприятие с или без стопанска цел, обществено или частно, което извършва някоя от дейностите по производство, приготвяне, преработка, съхранение, транспорт или разпространение на фуражи, в това число и всеки производител, който произвежда, преработва или съхранява фуражи за храна на животните в собственото му стопанство“.

Стопански субект в областта на фуражите съгласно определението в член 3, параграф 6 от Регламент (ЕО) № 178/2002 е „физическо или юридическо лице, което отговаря за гарантиране на спазването на изискванията на законодателството в областта на храните в рамките на контролираното от него предприятие за производство на фуражи“.

Обект съгласно определението в член 3, буква г) от Регламент (ЕО) № 183/2005 е „всяка единица на предприятието за фураж“, а съгласно член 2, параграф 1, буква в) от Регламент (ЕО) № 852/2004 на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁾ е „всяка единица на бизнеса с храни“.

Обект (или предприятие) съгласно определението в член 3, параграф 13 от Регламента относно страничните животински продукти представлява „всяко място, на което се извършва дейност, включваща боравене със странични животински продукти или производни продукти, различно от риболовен кораб“.

Търговия на дребно съгласно определението в член 3, параграф 7 от Регламент (ЕО) № 178/2002 е „преработката и/или обработката на храни, тяхното съхранение при продажба или доставка до крайния потребител, и включва терминали за дистрибуция, заведения за обществено хранене, столове, закувални, ресторанти и други подобни услуги в областта на храните, магазини, центрове за дистрибуция на супермаркети и пунктове за продажба на едро“.

Пускане на пазара съгласно определението в:

- а) член 3, параграф 8 от Регламент (ЕО) № 178/2002 е „притежаването на храни или фуражи с цел продажба, в това число предлагането за продажба или всяка друга форма на прехвърляне, безплатно или срещу заплащане, продажбата, разпространението и други форми на прехвърляне“; а в:
- б) член 3, параграф 14 от Регламента относно страничните животински продукти е „всяко действие, което има за цел продажба на странични животински продукти или производни продукти на трето лице в Общността или всяка друга форма на доставка срещу заплащане или безплатно на такова трето лице или съхраняване с цел доставка на такова трето лице“.

Странични животински продукти съгласно определението в член 3, параграф 1 от Регламента относно страничните животински продукти са „цели тела или части от тялото на умрели животни, продукти от животински произход или други продукти, получени от животни, които не са предназначени за консумация от човека, включително яйцеклетки, зародиши и сперма“.

Производни продукти според определението в член 3, параграф 2 от Регламента относно страничните животински продукти са „продукти, получени след една или повече обработки, преобразувания или стъпки в преработката на странични животински продукти“.

Продукти, които вече не се използват за храна, според определението в част А, точка 3 от приложението към Регламент (ЕС) № 68/2013 на Комисията ⁽²⁾ са „хранителни продукти, различни от кухненски отпадъци, които са били произведени за консумация от човека в пълно съответствие със законодателството на ЕС в областта на храните, но които вече не са предназначени за консумация от човека поради практически или логистични причини или поради производствени или опаковъчни дефекти или други недостатъци, от които не произтича риск за здравето, ако се използват за фураж“.

⁽¹⁾ Регламент (ЕО) № 852/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно хигиената на храните (ОВ L 139, 30.4.2004 г., стр. 1).

⁽²⁾ Регламент (ЕС) № 68/2013 на Комисията от 16 януари 2013 г. относно каталога на фуражните суровини (ОВ L 29, 30.1.2013 г., стр. 1).

Фуражни суровини според определението в член 3, параграф 2, буква ж) от Регламент (ЕО) № 767/2009 са „продукти от растителен или животински произход, чиято главна цел е да задоволят хранителните нужди на животните, в техния естествен вид, пресни или консервирани, и продукти, получени от тяхната промишлена преработка, както и органични и неорганични вещества, независимо дали са със или без съдържание на фуражни добавки, които са предназначени за употреба при храненето на животните през устата, без или след преработка, или при приготвянето на комбинирани фуражи, или като носители на премикси“.

Отпадък според Рамкова директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно отпадъците⁽¹⁾ (Рамковата директива относно отпадъците) е „всяко вещество или предмет, от който притежателят се освобождава или възнамерява да се освободи, или е длъжен да се освободи“. Разяснения по отношение на ключовия термин „освобождава“:

- в освобождаването се включват както оползотворяването, така и унищожаването на отпадъци. Това обаче не означава, че всяко вещество, което преминава през процес на оползотворяване или обезвреждане, е отпадък само по себе си;
- в освобождаването може да се включва всяко вещество с положителна, неутрална или отрицателна търговска стойност;
- освобождаването може да е правно изискване, да е съзнателно решение на притежателя или да е неумишлено;
- мястото на съхранение на даден материал не предопределя класифицирането му като отпадък.

„Оползотворяване“ съгласно определението в Рамковата директива относно отпадъците е „всяка дейност, която има като основен резултат използването на отпадъка за полезна цел чрез замяна на други материали, които иначе биха били използвани за изпълнението на конкретна функция, или подготовката на отпадъка да изпълнява тази функция в производствено предприятие или в икономиката като цяло“.

1.3. Класификация на храни, които вече не са предназначени за консумация от човека

Храни, които вече не са предназначени за консумация от човека

- а) продукти, които не се състоят от, не съдържат или не са замърсени с продукти от животински произход; тези продукти от неживотински произход могат:
  - i) директно да се превърнат във фуражи в рамките на определението и обхвата на Регламент (ЕО) № 178/2002, ако са странични продукти, произтичащи от процеса на производство на храни; или
  - ii) да се превърнат в отпадъци в рамките на определението и обхвата на Рамковата директива относно отпадъците (преди да се превърнат във фуражи), ако са крайни продукти;
- б) продукти, които се състоят от, съдържат или са замърсени с продукти от животински произход; тези продукти от животински произход се превръщат в странични животински продукти в рамките на определението и в обхвата на Регламента относно страничните животински продукти (преди да се превърнат във фуражи).

Изтеглянето на продукт от веригата за доставка на храни и гарантирането, че той вече не е предназначен за консумация от човека, може да бъде изисквано по закон (например нетрайни храни, които не трябва да бъдат пускани на пазара на Съюза след изтичането на срока им на годност поради факта, че не са безопасни за консумация от човека) или да бъде по решение на отговорния стопански субект в областта на храните. Взетото решение за отстраняване на продукт от веригата за доставка на храни, предназначени за консумация от човека, е необратимо.

Ако храните се състоят от, съдържат или са замърсени с продукти от животински произход, то те пряко подлежат на правилата, установени в Регламента относно страничните животински продукти. От това следва, че храни от животински произход, които вече не са предназначени за консумация от човека, първо се превръщат в страничен животински продукт и съгласно правилата, установени в Регламента относно страничните животински продукти и Регламента относно трансмисивните спонгиформни енцефалопatii (Регламент (ЕО) № 999/2001 на Европейския парламент и на Съвета⁽²⁾), могат да се превърнат във фуражи; това се разглежда в глава 4 от настоящото известие.

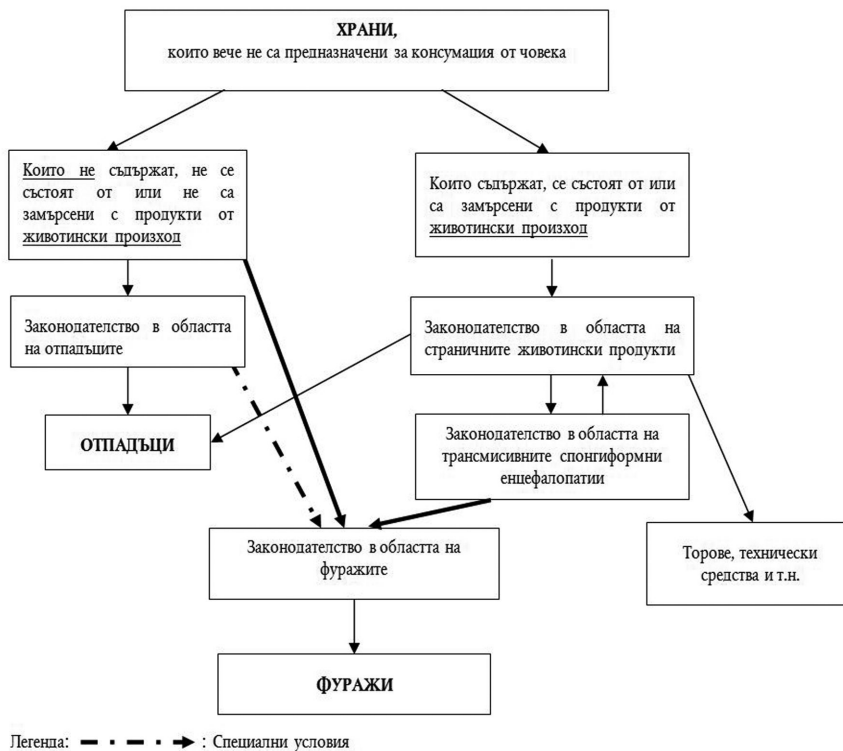
⁽¹⁾ Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 г. относно отпадъците и за отмяна на определени директиви (ОВ L 312, 22.11.2008 г., стр. 3).

⁽²⁾ Регламент (ЕО) № 999/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2001 г. относно определяне на правила за превенция, контрол и ликвидиране на някои трансмисивни спонгиформни енцефалопatii (ОВ L 147, 31.5.2001 г., стр. 1).

Ако при етикетването на дадена партида от продукт се декларира, че тя не е предназначена за употреба като фураж, тази декларация не може да се променя впоследствие от друг стопански субект на следващ етап от веригата. Тези продукти не могат да се въвеждат във веригата на фуражите на по-късен етап (приложение II към Регламент (ЕО) № 183/2005).

Фигура

Диаграма „От храни към фуражи“

ГЛАВА 2

ОБЩИ ПРАВИЛА

С член 15 от Регламент (ЕО) № 178/2002 се забранява пускането на пазара на фуражи или храненето на животни, които се отглеждат за производство на храни, с фуражи, които не са безопасни. В член 4 от Регламент (ЕО) № 767/2009 обхващът на принципа се разширява до всички животни.

В съответствие с член 17, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 178/2002 главната отговорност на стопанските субекти в областта на фуражите на всички етапи от производството, преработката и разпространението в рамките на контролираните от тях предприятия е да гарантират, че съответните фуражи отговарят на изискванията на законодателството в областта на храните, които са приложими за тяхната дейност, както и да проверяват дали тези изисквания са спазени.

Определянето на фактите и обстоятелствата, които могат да доведат до това даден стопански субект да подлежи на наказателни санкции и/или да бъде подведен под гражданска отговорност, е въпрос, който зависи от структурата на различните национални правни системи. Допълнителна информация относно значението и въздействието на член 17, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 178/2002 по отношение на разпределянето на отговорностите във веригата за доставка на селскостопански хранителни продукти може да бъде намерена в насоките за изпълнение на общото законодателство в областта на храните ⁽¹⁾.

Съгласно член 18 от Регламент (ЕО) № 178/2002 стопанските субекти в областта на храните и фуражите трябва да са способни да идентифицират всяко лице, което им е доставило храна, фураж, животно, отглеждано за производство на храни, или вещество, което е предназначено за или се очаква да бъде вложено в дадена храна или фураж. Този принцип за проследяване гарантира целостта на цялата хранителна верига.

⁽¹⁾ Насоки за изпълнение на членове 11, 12, 14, 17, 18, 19 и 20 от Регламент (ЕО) № 178/2002 относно общото законодателство в областта на храните. (https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/safety/docs/gfl_req_implementation_guidance_bg.pdf, стр. 12).

ГЛАВА 3

ХРАНИ, НЕСЪДЪРЖАЩИ ПРОДУКТИ ОТ ЖИВОТИНСКИ ПРОИЗХОД, КОИТО ВЕЧЕ НЕ СА ПРЕДНАЗНАЧЕНИ ЗА КОНСУМАЦИЯ ОТ ЧОВЕКА**3.1. Храни, които не се състоят от, не съдържат или не са замърсени с продукти от животински произход, и законодателство в областта на отпадъците**

Ако продуктите от производството на храни и храните не се състоят от, не съдържат или не са замърсени с продукти от животински произход и ако вече не са предназначени за консумация от човека, т.е. изхвърлени храни, те могат да се превърнат в отпадъци или да бъдат използвани като фураж. Трябва да се разграничат четири случая, както е посочено в букви а) и б) по-долу:

а) продукти, които са с произход от процеса на производство на храни, различни от крайните продукти:

Многобройни сектори на хранително-вкусовата промишленост генерират в производствения си процеси странични продукти, които могат да бъдат използвани като фуражи, например:

при смилането на слънчогледово семе се генерира експелер от слънчогледово семе;

при меленето на брашно се генерира пшеничен зародиш;

при производството на захар се генерира меласа от захарно цвекло;

при производството на скорбяла се генерира кюспе от хидролизирано нишесте;

при производството на тестени и макаронени изделия, които не съдържат животински продукти, се генерират странични продукти от производството на тестени и макаронени изделия.

Тези странични продукти от хранително-вкусовата промишленост нямат срок на годност („използвай преди“) или на минимална трайност („най-добър до“), както е посочено в раздел 5.1, но се прилага подходът относно „материали, паднали на пода в хранителни обекти“, както е посочено в раздел 5.2. Страничните продукти не се считат за отпадъци, ако отговарят на кумулативните критерии, установени в член 5 от Рамковата директива относно отпадъците⁽¹⁾. Отговорността да докаже пред компетентния орган, че критериите за неклаифициране на конкретен продукт като отпадък са изпълнени, носи съответният стопански субект в областта на храните.

Някои национални органи в областта на отпадъците изискват от хранително-вкусовата промишленост специфичен сертификат, който съдържа подробна обосновка, че конкретен продукт, който тя доставя за употреба като фураж, отговаря на критериите за неклаифицирането му като отпадък, определени в Рамковата директива относно отпадъците. Този сертификат може да се счита за излишен, тъй като обектите в областта на храните, например пивоварна, от която като фуражна суровина се изпраща мая, трябва да бъдат регистрирани като обекти в областта на фуражите и следователно подлежат на цялостен контрол от страна на органите в областта на фуражите.

б) крайни хранителни продукти на равнището на производство на храни и на равнището на продажба на едро или на дребно:

Даден стопански субект в областта на храните може да реши, че крайните хранителни продукти на равнището на производство на храни (например захар, слънчогледово масло, натрошени или деформирани бисквити) и храни, които са били пуснати на пазара и са достигнали до равнището на продажба на едро или на дребно (например хляб в пекарни или супермаркети) не следва повече да са предназначени за консумация от човека, а по-скоро следва да са предназначени за употреба като фуражи. Такива продукти не отговарят на критериите за страничните продукти в Рамковата директива относно отпадъците дори ако са предназначени да бъдат използвани като фуражи. От това следва, че редица органи на държавите членки стриктно прилагат изискванията на Рамковата директива относно отпадъците при такива храни и считат решението на стопанския субект в областта на храните да ги премахне от веригата за доставка на храни за изхвърляне на храна. Добър пример за тази практика е, че на камиони, превозващи храни от неживотински произход, които вече не

⁽¹⁾ Критерии за странични продукти по отношение на продукти, които не трябва да се считат за отпадъци (обяснителна бележка в приложението към настоящото известие):

- производството им е неразделна част от производствения процес;
- възможност за пряка употреба без по-нататъшна преработка, различна от обичайната промишлена практика;
- по-нататъшната употреба като фуражи е ясно определена: не е само възможност, а е гарантирано, че суровината ще бъде използвана в съответствие със законодателството в областта на безопасността на фуражите;
- по-нататъшната употреба е законосъобразна, т.е. веществото или предметът отговарят на всички съответни продуктови, екологични и свързани с опазването на здравето изисквания по отношение на конкретната им употреба.

са предназначени за консумация от човека, а са предназначени да навлязат във веригата на фуражите (напр. пакетирани бисквити, които преминават границите между държави членки), могат да бъдат налагани глоби за неспазване на изискванията на Рамковата директива относно отпадъците, тъй като приемащата държава членка счита пратката за отпадък.

Изискването за спазване на законодателството на Съюза в областта на отпадъците преди храните от неживотински произход да могат се превърнат във фуражи представлява значителна тежест за стопанските субекти, които обмислят възможността да ги доставят във веригата на фуражите. Това изискване може да създаде пречки за свободното движение на такива продукти на вътрешния пазар, тъй като някои държави членки изискват прилагането на правилата за превозване, основаващи се на законодателството на Съюза в областта на отпадъците, докато други прилагат законодателството в областта на храните. Рамковата директива относно отпадъците понастоящем се преразглежда и в предложението на Комисията ⁽¹⁾ се предвижда изключване от обхвата ѝ на материали от неживотински произход, предназначени за фуражи.

Подходите, които се отнасят до срока на годност („използвай преди“) или на минимална трайност („най-добър до“), както е посочено в раздел 5.1, и които се отнасят до „материали, паднали на пода в хранителни обекти“, както е посочено в раздел 5.2, се прилагат за крайните продукти, както е посочено в този раздел.

Резюме на раздела:

1. *Страничните продукти от неживотински произход в хранително-вкусовата промишленост, както е посочено в буква а) от настоящия раздел, не следва да бъдат автоматично считани за отпадъци и могат пряко да попаднат в обхвата на законодателството в областта на фуражите.*
2. *Отговорността да докажат, че даден страничен продукт от неживотински произход, както е посочено в буква а) от настоящия раздел, който те пускат като фураж на пазара, не е отпадък, е на стопанските субекти в областта на храните. Въпреки това общото изискване за сертификат за неотпадъчен материал не следва да бъде задължително, тъй като стопанските субекти в областта на храните, които пускат на пазара такива странични продукти като фуражи, са регистрирани и като стопански субекти в областта на фуражите.*
3. *При бъдещо изключване на материали от неживотински произход, предназначени за фуражи, от обхвата на Рамковата директива относно отпадъците, ще бъде позволена пряката употреба на крайни хранителни продукти за фуражи, както е посочено в буква б) от настоящия раздел, без преди това те да трябва да отговорят на разпоредбите на законодателството в областта на отпадъците.*
4. *До приемането и изпълнението на преразгледаната Рамкова директива относно отпадъците крайните хранителни продукти, които вече не са предназначени за консумация от човека, както е посочено в буква б) от настоящия раздел, могат да бъдат предмет на законодателството на Съюза и на националното законодателство в областта на отпадъците, преди да могат да бъдат използвани като фураж.*

3.2. Изисквания към стопанските субекти в областта на храните, които доставят храни от неживотински произход във веригата на фуражите

Обектите в хранителната верига ⁽²⁾, които се занимават с производство, разпространение и търговия на едро и дребно с храни от неживотински произход, трябва да бъдат регистрирани или одобрени в съответствие с Регламент (ЕО) № 852/2004 относно хигиената на храните ⁽³⁾. Пълен списък на одобрените хранителни обекти на Съюза в различните държави членки може да бъде намерен тук:

http://ec.europa.eu/food/safety/biosafety/food_hygiene/eu_food_establishments_en

Списъците на хранителните обекти, за които не се изисква одобрение, а само регистрацията, се управляват изцяло от компетентните органи в държавите членки.

3.2.1. Изисквания към стопански субекти, които предоставят продукти като фуражи или отпадъци за оползотворяване

По принцип стопанският субект може да предоставя храни, които вече не са предназначени за консумация от човека, като:

— фуражи (странични продукти, посочени в точка 3.1, буква а), а след приемането и изпълнението на преразгледаната Рамкова директива относно отпадъците — също и продукти, посочени в точка 3.1, буква б);

⁽¹⁾ Предложение за Директива на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:52015PC0595>

⁽²⁾ В Регламент (ЕО) № 178/2002 се посочва, че фуражният сектор е неразделна част от хранителната верига.

⁽³⁾ Член 6 от Регламент (ЕО) № 852/2004 изисква всеки обект на стопански субект в областта на храните да бъде регистриран пред компетентния орган. Целта на регистрацията е да се позволи на компетентните органи в държавите членки да знаят къде се намират обектите и какви са техните дейности, така че да могат да се извършва официален контрол, когато това бъде счтено за необходимо.

— отпадъци за оползотворяване (крайни продукти, посочени в точка 3.1, буква б).

а) продукти, предоставени като фуражи

В Регламент (ЕО) № 183/2005 се определят видовете стопански субекти в областта на фуражите, които подлежат на регистрация съгласно член 9 от него. Стопанските субекти в областта на фуражите трябва да гарантират, че са спазени всички съответни разпоредби на законодателството в областта фуражите, като например правилата за хигиена на фуражите, допустимите граници на остатъчни вещества от замърсители или етикетиранието. Стопанските субекти в областта на фуражите, които не попадат в обхвата на член 5, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 183/2005 (първични производители), трябва да прилагат приложение II към посочения регламент, включително да установят план за НАССР. Обикновено ⁽¹⁾ стопански субект, който пуска фураж на пазара, трябва да бъде регистриран като стопански субект в областта на фуражите.

Стопанските субекти в областта на фуражите, които пускат на пазара на Съюза странични продукти, които са резултат от процеса на производство на храни, както е посочено в част 3.1, буква а), се считат за стопански субекти в областта на фуражите и трябва да гарантират спазването на изискванията на законодателството в областта на фуражите, в т.ч. регистрирането си като стопански субекти в областта на фуражите.

б) продукти, предоставени като отпадъци за оползотворяване

Крайните хранителни продукти от неживотински произход, които вече не са предназначени за консумация от човека, както е посочено в част 3.1, буква б), биха могли да се считат за „отпадъци за оползотворяване“ до приемането и изпълнението на преразгледаната Рамкова директива относно отпадъците. По този начин стопанският субект в областта на фуражите ще трябва да следва националния режим относно доставката на тези продукти във веригата на фуражите. След като храните от неживотински произход, предназначени да бъдат използвани като фуражи, се изключат от обхвата на законодателството на Съюза и националните разпоредби в областта на отпадъците, храната ще може пряко да навлиза във веригата на фуражите. Пример за това е стар пакетирани ⁽²⁾ хляб от супермаркетите: ако супермаркетът пуска на пазара такъв хляб като неотговарящ на изискванията (виж част 6.2) фураж (т.е. продукти, които вече не се използват за храна в съответствие с определението, посочено в раздел 1.2) под наименованието „Продукти от производството на тестени и макаронени изделия“ (номер 13.1.1 в каталога на фуражните суровини), то супермаркетът се счита за стопански субект в областта на фуражите и трябва да гарантира спазването на изискванията на законодателството в областта на фуражите, включително и да се регистрира като стопански субект в областта на фуражите.

3.2.2. Мерки за увеличаване на употребата като фуражи на храни, които вече не са предназначени за консумация от човека

Изискването за вече регистриран стопански субект в областта на храните, който възнамерява да доставя храна във веригата на фуражите, да се регистрира и като стопански субект в областта на фуражите и по този начин да отговаря за всички изисквания за безопасност на фуражите, може да попречи например на малките търговци на дребно да го направят. С оглед на целта за увеличаване на употребата като фуражи на храни, които вече не са предназначени за консумация от човека, съществуват две възможности за намаляване на тежестта за такива стопански субекти в областта на храните:

а) помощ за стопанския субект в областта на храните при спазването на законодателството в областта на фуражите:

Както е установено в член 22 от Регламента за хигиената на фуражите, могат да бъдат разработени ръководства за търговците на храни на дребно, които изпращат храни, които вече не са предназначени за консумация от човека; тези ръководства биха им помогнали да спазят законодателството в областта на фуражите (мерки за безопасност, етикетирание, граници за замърсители). Освен това от страна на спружения на заинтересованите страни може да бъде предоставена помощ за търговците на храни на дребно, за да разработят опростена и съобразена с НАССР система в качеството си на стопански субекти в областта на фуражите.

⁽¹⁾ Комисията стартира проект относно изготвянето на ръководство, в което се обръща внимание, наред с другото, на въпроса за началото на веригата на фуражите. Целта на този документ е да се разработи система на границата между храни и фуражи, с която да се избегне излишна административна тежест, като същевременно се гарантира целостта на веригата на фуражите (Насоки за изпълнението на някои разпоредби от Регламент (ЕО) № 183/2005 за определяне на изискванията за хигиена на фуражите).

⁽²⁾ В приложение III към Регламент (ЕО) № 767/2009 се посочва, че „Опаковките от използването на продукти от свързаните със селското стопанство отрасли на хранително-вкусовата промишленост или части от тях“ са материали, чието пускане на пазара или употреба за целите на храненето на животни е забранено.

- б) стопанският субект в областта на храните пуска съответните продукти на пазара като „храни“:

Търговецът на храни на дребно, регистриран или одобрен съгласно Регламент (ЕО) № 852/2004, в съответствие с разпоредбите на законодателството в областта на храните пуска храните на пазара като такива на стопански субект в областта на фуражите, който събира храните за преобразуване във фуражи или директно ги преобразува във фуражи⁽¹⁾. Веригата на фуражите започва от стопанския субект, който получава храните. Този стопански субект в областта на фуражите отговаря за спазването на законодателството в областта на фуражите. В примера по-горе супермаркетът би доставил стария хляб на производител на фуражи. Няма да се налага стопанският субект в областта на храните да бъде регистриран съгласно Регламент (ЕО) № 183/2005, тъй като продуктът, който той доставя, все още представлява храна сам по себе си (т.е. прилагат се правилата относно храните) и все още не е фураж. Нещо повече, продуктът не може да бъде доставян пряко на земеделски стопани и с него да бъдат хранени животни, защото не отговаря на критериите за хранене през устата без по-нататъшна преработка.

Резюме на раздела

5. До приелането и изпълнението на преработената Рамкова директива относно отпадъците храни от неживотински произход, които вече не са предназначени за консумация от човека, могат да навлизат във веригата на фуражите като „отпадъци за оползотворяване“ съгласно законодателството на Съюза и националното законодателство, регулиращо такива отпадъци.
6. Ръководствата за стопански субекти в областта на храните, доставящи храни от неживотински произход, които вече не са предназначени за консумация от човека, като фуражи, биха могли да облекчат тежестта за тях при спазването на правилата на законодателството в областта на фуражите.
7. Търговците на дребно на храни, които доставят съответния продукт като храна на стопански субект в областта на фуражите, който от своя страна го трансформира във фураж, не трябва да бъдат регистрирани като стопански субекти в областта на фуражите.

ГЛАВА 4

ХРАНИ, СЪДЪРЖАЩИ ПРОДУКТИ ОТ ЖИВОТИНСКИ ПРОИЗХОД, КОИТО ВЕЧЕ НЕ СА ПРЕДНАЗНАЧЕНИ ЗА КОНСУМАЦИЯ ОТ ЧОВЕКА

4.1. Храни, които се състоят от, съдържат или са замърсени с продукти от животински произход

Храни, които се състоят от, съдържат или са замърсени с продукти от животински произход, не може да се използват пряко в производството на фуражи. На първо място за тях винаги трябва да се прилагат разпоредбите на Регламента относно страничните животински продукти. В този регламент храните от животински произход, които вече не са предназначени за консумация от човека поради търговски причини или поради производствени проблеми или опаковъчни или други недостатъци (т.е. изхвърлени храни), ясно се разграничават от кухненските отпадъци. Поради липсата на определено минимално съдържание на материали от животински произход за всички тези храни, които се състоят от, съдържат каквото и да е количество от или са замърсени с продукти от животински произход, се прилагат разпоредбите на законодателството в областта на страничните животински продукти.

Стопанският субект в областта на храните, който реши да доставя такива храни от животински произход за употреба като фураж, се изключва от обхвата на Рамковата директива относно отпадъците (член 2, параграф 2, буква б) и подлежи на проверките, установени в законодателството в областта на страничните животински продукти.

Страничните животински продукти, замърсени с отпадъци⁽²⁾, подлежащи от своя страна на проверки съгласно Рамковата директива относно отпадъците, се обявяват за материали от категория 2 или 1 съгласно Регламента относно страничните животински продукти и не могат да навлизат във веригата на фуражите на който и да е по-късен етап.

В съответствие с член 10, буква д) от Регламента относно страничните животински продукти странични животински продукти, получени от производството на продукти, предназначени за консумация от човека, включително кости без мазнини, пръжки и утайка от центрофуги и сепаратори, получена от преработката на мляко, трябва да бъдат категоризирани като материал от категория 3 (за употреба като фураж), както е посочено в регламента.

⁽¹⁾ Тази храна се различава от продукти, които вече не се използват за храна, както е определено в раздел 1.2, тъй като стопанският субект, отговорен за пускането на пазара, не гарантира, че тя „не представлява никакъв риск за здравето, когато се използва като фураж“.

⁽²⁾ По отношение на наличие или остатъци от опаковъчни материали се прилага раздел 6.2.

В съответствие с член 10, буква е) от Регламента относно страничните животински продукти храни, съдържащи продукти от животински произход, които вече не са предназначени за консумация от човека поради търговски причини или поради производствени проблеми или опаковъчни или други недостатъци, от които не произтича риск за общественото здраве или здравето на животните, трябва да бъдат категоризирани като материал от категория 3. Материалите от категория 3, посочени в член 10, буква е) от Регламента относно страничните животински продукти, обикновено се доставят в предприятие за преработка на странични животински продукти заедно със или смесени с обвивки и опаковки, като и двете представляват отпадъчен материал. Обвивките и опаковките се отделят от страничните животински продукти само в предприятието за преработка на странични животински продукти от категория 3. Сместа от отпадъци и странични животински продукти не трябва *a priori* да бъде класифицирана като материал от категория 2 или дори от категория 1.

Храните от животински произход, които вече не са предназначени за консумация от човека и са предназначени за употреба като фуражи, подлежат на специални изисквания за преработка и ограничения относно употребата, както е посочено в раздел 4.3 от настоящото известие.

4.2. **Регистрация на стопански субекти в областта на храните, които доставят храни от животински произход, които вече не са предназначени за консумация от човека**

Всички стопански субекти, които осъществяват дейност на който и да е етап от производството, транспортирането, боравенето, преработката, съхранението, пускането на пазара, разпространението, употребата или унищожаването на странични животински продукти и производни продукти, трябва да бъдат регистрирани в съответствие с член 23 от Регламента относно страничните животински продукти, освен ако вече са били одобрени в съответствие с член 24 от него. Списъкът със стопански субекти, предприятия или обекти, регистрирани или одобрени в съответствие с Регламента относно страничните животински продукти, е публикуван на следния адрес:

http://ec.europa.eu/food/safety/animal-by-products/approved-establishments_en

Съгласно член 23, параграф 4 от Регламента относно страничните животински продукти не се изисква регистрация за предприятия, които произвеждат странични животински продукти и които вече са били одобрени или регистрирани в съответствие с Регламент (ЕО) № 852/2004 и Регламент (ЕО) № 853/2004 на Европейския парламент и на Съвета⁽¹⁾. Тази дерогация обаче не освобождава стопанските субекти от задължението да бъдат одобрени съгласно Регламента относно страничните животински продукти, ако извършват дейности, описани в член 24 от същия регламент.

Преработени странични животински продукти за употреба като фуражи могат да се доставят само на стопански субекти в областта на фуражите, които са регистрирани или одобрени в съответствие с Регламент (ЕО) № 183/2005.

4.3. **Изисквания за преработка и ограничения върху употребата на храни от животински произход, които вече не са предназначени за консумация от човека**

В Регламента относно страничните животински продукти и Регламента относно трансмисивните спонгиформни енцефалопatii се установяват строги правила, ограничаващи възможните видове употреба като фуражи на храни, които вече не са предназначени за консумация от човека, които се състоят от, съдържат или са замърсени с продукти от животински произход, в зависимост от вида на съдържащия се в тях животински материал. Например храни, които съдържат протеини от преживни животни, различни от мляко/млечни продукти или топени мазнини, трябва да бъдат изключени като фуражи за селскостопански животни, с изключение на животни с ценна кожа. Друг пример: храни, съдържащи риба, не могат да се използват директно като фуражи, но могат допълнително да се обработват в рибно брашно, а рибното брашно не може да се дава на преживни животни, различни от неотбити преживни животни. По този начин преработвателите на храни трябва да разделят потоците от храни, съдържащи животински материали, на храни, които вече не са предназначени за консумация от човека и отговарят/не отговарят на критериите на веригата на фуражите или отговарят само за някои видове, и трябва да прилагат подходяща обработка и етикетиране, за да гарантират крайна употреба, която е безопасна за здравето на човека и на животните и е в съответствие с Регламента относно страничните животински продукти и Регламента относно трансмисивните спонгиформни енцефалопatii.

Регламентът относно трансмисивните спонгиформни енцефалопatii и Регламентът относно страничните животински продукти включват изисквания за преработка, както и ограничения върху употребата като фуражи на храни от животински произход, които вече не са предназначени за консумация от човека, с цел опазване на здравето на животните. Редица продукти от животински произход могат да бъдат безопасни за консумация от човека, но не са безопасни за здравето на животните, например защото може да съдържат патогени, причиняващи шап, класическа чума по свинете или африканска чума по свинете. Освен това Регламентът относно трансмисивните спонгиформни енцефалопatii включва „пълна забрана по отношение на фуражите“, с която се забранява храненето на селскостопански животни с преработен животински протеин, с няколко ограничени дерогации, за да се предотврати повторното въвеждане на спонгиформна енцефалопатия по говедата чрез веригата на фуражите. По този начин редица продукти от животински произход, които са допустими за консумация от човека, не са допустими за употреба като фуражи без по-нататъшна преработка или трябва да бъдат частично изключени от веригата на фуражите.

⁽¹⁾ Регламент (ЕО) № 853/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно определяне на специфични хигиенни правила за храните от животински произход (ОВ L 139, 30.4.2004 г., стр. 55).

Храните, които вече не са предназначени за консумация от човека и съдържат протеини от преживни животни, различни от млечни продукти, не могат да бъдат използвани за хранене на селскостопански животни, с изключение на животни с ценна кожа. Поради тази причина единствените разрешени употреби като фуражи на изхвърлени храни, които съдържат протеини от преживни животни, различни от млечни продукти, са за фуражи за животни с ценна кожа и за храни за домашни любимци. Въпреки това храни, които вече не са предназначени за консумация от човека, преработени в топени мазнини от преживни животни в съответствие със законодателството в областта на страничните животински продукти и съдържащи не повече от 0,15 % неразтворими примеси тегловно, могат да се използват за хранене на селскостопански животни.

Изискванията за преработка и пускане на пазара на изхвърлени храни от животински произход са посочени в приложение X към Регламент (ЕС) № 142/2011 на Комисията ⁽¹⁾.

Материалите от категория 3, посочени в член 10, букви а) — м) от Регламента относно страничните животински продукти, могат да се използват за производството на фуражи за селскостопански животни след преработването им в преработен животински протеин или топени мазнини в съответствие с приложение X към Регламент (ЕС) № 142/2011.

Суровото месо може да се използва за производството на храни за домашни любимци, които се пускат на пазара в съответствие с член 35 от Регламента относно страничните животински продукти и с изискванията, определени в приложение XIII към Регламент (ЕС) № 142/2011.

Продукти, които вече не се използват за храна, могат да бъдат използвани за производството на фуражи за животни с ценна кожа и да се пускат на пазара в съответствие с член 36 от Регламента относно страничните животински продукти.

Някои от материалите от категория 3, изброени в раздел 10 от приложение X към Регламент (ЕС) № 142/2011, могат да бъдат пускани на пазара за хранене на селскостопански животни без допълнителна обработка, при условие че материалът:

- е с произход от Съюза;
- е преминал преработка, както е определено в член 2, параграф 1, буква м) от Регламент (ЕО) № 852/2004, или в съответствие с Регламент (ЕС) № 142/2011;
- не е бил в контакт с никакви други материали от категория 3; и
- са взети всички необходими предпазни мерки за предотвратяване на замърсяването на материала.

В съответствие с глава II, раздел 4, част II от приложение X към Регламент (ЕС) № 142/2011 компетентният орган може да разреши преработката, използването и съхраняването на мляко, продукти на млечна основа и продукти — млечни деривати, с изключение на утайка от центрофути и сепаратори, които са материал от категория 3, както е посочено в член 10, буква д) от Регламента относно страничните животински продукти, както и на мляко, продукти на млечна основа и продукти — млечни деривати, посочени в член 10, букви е) и з) от същия регламент. Например компетентният орган може да разреши прякото разпространение на продукти на млечна основа към някои животновъди.

Освен това в съответствие с член 18 от Регламента относно страничните животински продукти компетентният орган може да разреши за територията, за която отговаря, събирането и употребата на материали от категории 2 и 3 за хранене на животни в зоологическите градини, циркови животни, влечуги и хищни птици, различни от животни в зоологическите градини и циркови животни, животни с ценна кожа, диви животни, кучета от признати развъдници или групи ловни хрътки, кучета и котки от приюти или ларви и червеи за риболовна стръв.

В следната таблица ⁽²⁾ се обобщават разрешените видове употреба на фуражи и изискваната обработка на храни, които вече не са предназначени за консумация от човека, съдържащи материали от животински произход, в съответствие с Регламента относно страничните животински продукти и Регламента относно трансмисивните спонгиформни енцефалопатии (в редакцията им към 1.10.2017 г.):

⁽¹⁾ Регламент (ЕС) № 142/2011 на Комисията от 25 февруари 2011 година за прилагане на Регламент (ЕО) № 1069/2009 на Европейския парламент и на Съвета за установяване на здравни правила относно странични животински продукти и производни продукти, непредназначени за консумация от човека, и за прилагане на Директива 97/78/ЕО на Съвета по отношение на някои проби и артикули, освободени от ветеринарни проверки на границата съгласно посочената директива (ОВ L 54, 26.2.2011 г., стр. 1).

⁽²⁾ Таблици следва да се четат отляво надясно, както следва: продуктите от първата колона могат да се използват без допълнителна обработка за производството на храни за домашни любимци и фуражи за животни с ценна кожа (Да/Не във втората колона) и трябва да бъдат допълнително обработвани в съответствие със законодателството в областта на страничните животински продукти, за да бъдат използвани във фуражи за селскостопански животни, различни от животни с ценна кожа (Да/Не в третата колона) или в храни за домашни любимци (когато във втората колона е посочено „Не“), като в четвъртата колона се посочва дали има ограничения да се хранят с тях селскостопански животни, различни от животни, от които се добиват ценни кожи. По отношение на оформлението на полетата: колкото по-тъмен е фонът, толкова по-ограничена е употребата.

Храни, които вече не са предназначени за консумация от човека, които се състоят от, съдържат или са замърсени със ⁽¹⁾ :	Може да се използва без по-нататъшна обработка за храни за домашни любимци или за фуражи за животни, от които се добиват ценни кожи:	Трябва да бъдат подложени на по-нататъшна преработка в съответствие със законодателството в областта на страничните животински продукти, за да бъдат използвани като храна за селскостопански животни, различни от животни, от които се добиват ценни кожи:	Разрешава се като фураж за следните животни
<ul style="list-style-type: none"> — мляко, продукти на млечна основа и продукти — млечни деривати, — яйца, яйчни продукти, — мед, — топени мазнини, — желатин/колаген от непрехитни животни при условие че материалът от животински произход: <ul style="list-style-type: none"> — е с произход от Съюза, — е преминал преработка съгласно законодателството в областта на хигиената на храните. 	ДА	НЕ	всички животни
<ul style="list-style-type: none"> — мляко, продукти на млечна основа и продукти — млечни деривати, — яйца, яйчни продукти, — мед, — топени мазнини, — желатин/колаген от непрехитни животни ако материалът от животински произход НЕ е преминал преработка (например яйца за консумация, сурово мляко, мед, тирамису, съдържащо сурови яйца, и т.н.) или ако е с произход от трети държави.	НЕ	ДА	всички животни
Риба или рибни продукти	НЕ	ДА	непрехитни животни, включително аквакултурни животни, домашни животни и животни с ценна кожа
Месо от непрехитни животни	ДА	ДА	аквакултурни животни, домашни животни и животни с ценна кожа
Месни продукти или кръвни продукти от непрехитни животни	ДА, при определени условия.	ДА	аквакултурни животни, домашни животни и животни с ценна кожа

⁽¹⁾ Ако изхвърлената храна съдържа или е замърсена с няколко категории животински продукти, посочени в таблицата, се прилага по-строгото правило.

Храни, които вече не са предназначени за консумация от човека, които се състоят от, съдържат или са замърсени със ⁽¹⁾ :	Може да се използва без по-нататъшна обработка за храни за домашни любимци или за фуражи за животни, от които се добиват ценни кожи:	Трябва да бъдат подложени на по-нататъшна преработка в съответствие със законодателството в областта на страничните животински продукти, за да бъдат използвани като храна за селскостопански животни, различни от животни, от които се добиват ценни кожи:	Разрешава се като фураж за следните животни
Желатин, колаген или месо от преживни животни	ДА	Не е приложимо	домашни животни и животни с ценна кожа
Месни продукти от преживни животни	НЕ	Не е приложимо	домашни животни и животни с ценна кожа

4.4. Транспорт

В съответствие с комбинирания прочит на регламенти (ЕО) № 178/2002 и (ЕО) № 852/2004 транспортирането на храни трябва да се осъществява отделно от това на странични животински продукти и да се извършва чрез различни специални контейнери/камиони. Страничните животински продукти трябва да се транспортират с транспортни средства, одобрени или регистрирани в съответствие с Регламента относно страничните животински продукти, както и да са придружени от търговски документ.

Резюме на главата

8. Храни, които вече не са предназначени за консумация от човека и които се състоят от, съдържат или са замърсени с продукти от животински произход, не могат да се използват директно в производството на фуражи, а винаги първо подлежат на разпоредбите на Регламента относно страничните животински продукти.
9. По принцип всички стопански субекти, които осъществяват дейност на всеки етап от производството, транспорта, преработката, съхранението, пускането на пазара, разпространението, употребата или унищожаването на странични животински продукти и производни продукти, трябва да бъдат регистрирани в съответствие с Регламента относно страничните животински продукти.
10. Храни, които се състоят от, съдържат или са замърсени с продукти от животински произход и които вече не са предназначени за консумация от човека, но са предназначени за употреба като фуражи, подлежат на специфични изисквания за преработка и ограничения относно употребата.

ГЛАВА 5

СЪОБРАЖЕНИЯ ОТНОСНО ХРАНИТЕ С ИЗТЕКЪЛ СРОК НА ГОДНОСТ („ИЗПОЛЗВАЙ ПРЕДИ“) И СРОК НА МИНИМАЛНА ТРАЙНОСТ („НАЙ-ДОБЪР ДО“) И ОТНОСНО МАТЕРИАЛИ, ПАДНАЛИ НА ПОДА В ХРАНИТЕЛНИ ОБЕКТИ

5.1. Храни с изтекъл срок на годност („използвай преди“) и срок на минимална трайност („най-добър до“)

Отбелязването на датите върху храните е установено в Регламент (ЕС) № 1169/2011 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾. Съгласно член 24, параграф 1 бързо развалящите се храни имат срок на годност. Отговорността

⁽¹⁾ Ако изхвърлената храна съдържа или е замърсена с няколко категории животински продукти, посочени в таблицата, се прилага по-строгото правило.

⁽²⁾ Регламент (ЕС) № 1169/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 година за предоставянето на информация за храните на потребителите, за изменение на регламенти (ЕО) № 1924/2006 и (ЕО) № 1925/2006 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 87/250/ЕИО на Комисията, Директива 90/496/ЕИО на Съвета, Директива 1999/10/ЕО на Комисията, Директива 2000/13/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, директиви 2002/67/ЕО и 2008/5/ЕО на Комисията и на Регламент (ЕО) № 608/2004 на Комисията (ОВ L 304, 22.11.2011 г., стр. 18).

да определят срока на годност („използвай преди“) и на минимална трайност („най-добър до“), т.е. срока на съхранение на продукта, като вземат предвид съображенията във връзка с безопасността, качеството и пазарната реализация, е на стопанските субекти в областта на храните. Някои храни са освободени от изискването за посочване на срок на минимална трайност („най-добър до“), например пресните плодове и трайните храни като сол, захар, оцет. Единствената категория храни, за които в законодателството на ЕС се определя, че датите трябва да се отбелязват, са яйцата за консумация⁽¹⁾.

Проблемът за евентуална увеличена употреба като фуражи на храни с изтекла минимална трайност („най-добър до“) е, че компетентните органи в някои държави членки категоризират такива храни автоматично като:

- материал от категория 2 съгласно член 9 от Регламента относно страничните животински продукти, ако съдържат продукти от животински произход, което изключва тяхната употреба като фуражи; или
- отпадъци, ако не съдържат продукти от животински произход, поради което се изключват като фуражи или поне трябва да бъдат обработени в съответствие със законодателството в областта на отпадъците преди да могат да бъдат преобразувани във фуражи.

Датата на минимална трайност („най-добър до“) е по-скоро стандарт за качество, отколкото стандарт за безопасност. При всеки отделен случай отговорният стопански субект в областта на фуражите следва да провери въз основа на принципите на НАССР дали има риск за общественото здраве или за здравето на животните. Ако не съществува риск, съответната храна може да бъде използвана като фураж.

Понятието „срок на годност“ се разглежда в член 24, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1169/2011:

- „За храните, които от микробиологична гледна точка са бързо развалящи се и по тази причина след кратък период от време могат да представляват непосредствена опасност за човешкото здраве, срокът на минимална трайност се заменя със срок на годност. След крайната дата на „срока на годност“ се счита, че дадена храна не отговаря на изискванията за безопасност в съответствие с член 14, параграфи 2—5 от Регламент (ЕО) № 178/2002.“
- Целта на тази разпоредба е да се изясни, че дадена храна с изтекъл „срок на годност“ не трябва да бъде пускана на пазара на храни на Съюза, тъй като не е безопасна за консумация от човека. Тъй като в член 24, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1169/2011 се прави позоваване на член 14 от Регламент (ЕО) № 178/2002, в който се установяват общите изисквания за безопасност на храните, а не на член 15 от същия регламент (изисквания за безопасност на фуражите), храната, която вече не е годна за консумация от човека, все още може да бъде предназначена за производството на фуражи за селскостопански животни.
- Като предварително условие храните, които вече не са предназначени за консумация от човека и които съдържат животински продукти, трябва да отговарят на изискванията на Регламента относно страничните животински продукти. В член 14, буква г) от посочения регламент изрично се изключва употребата като фураж на материал от категория 3, който се е променил поради разлагане или развала, така че чрез съответния продукт представлява неприемлив риск за общественото здраве или здравето на животните. В член 15 от Регламент (ЕО) № 178/2002 се забранява пускането на пазара или храненето на животни, които се отглеждат за производство на храни, с фуражи, които не са безопасни. В член 4 от Регламент (ЕО) № 767/2009 обхватът на правилото се разширява до всички животни.
- В съответствие с член 17, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 178/2002 главната отговорност на стопанските субекти в областта на фуражите по време на всички етапи от производството, преработката и разпространението в рамките на контролираните от тях предприятия е да гарантират, че фуражите отговарят на изискванията на законодателството в областта на храните, приложими за тяхната дейност, както и да проверяват дали тези изисквания са спазени. Ако стопанските субекти не могат да гарантират спазването на член 10, буква е) от Регламента относно страничните животински продукти („... не произтича риск за общественото здраве или здравето на животните“) или не могат да гарантират събирането и преработката на материал от категория 3 във фуражи без замърсяване с материал от категория 2, както е посочено в член 9, буква ж) от Регламента относно страничните животински продукти, цялата пратка следва да бъде категоризирана като материал от категория 2 (да не се използва като фураж).

⁽¹⁾ Датата на минимална трайност („най-добър до“) е приложима за яйца, предлагани на пазара като „клас А/пресни“ (яйца за консумация), и е установена в Регламент (ЕО) № 589/2008 на Комисията от 23 юни 2008 година за определяне на подробни правила за прилагане на Регламент (ЕО) № 1234/2007 на Съвета относно стандартите за търговия с яйца (ОВ L 163, 24.6.2008 г., стр. 6) (член 12). Освен това в Регламент (ЕО) № 853/2004 относно определяне на специфични хигиенни правила за храните от животински произход (раздел X, глава 1, точка 3 от приложение III) се посочва още, че яйцата трябва да бъдат доставени на потребителя най-много за 21 дни след като са снесени.

5.2. Материали, паднали на пода в хранителни обекти

Някои преработватели на храни докладват, че храните автоматично се считат за отпадъци (се изхвърлят), след като са паднали на пода в хранителните обекти. Това може да има смисъл по отношение на консумацията от човека, но не и що се отнася до храненето на животните. Контактът с пода сам по себе си не трябва да изключва употребата като фураж на падналия материал, при условие че производителят е въвел следните мерки:

- протокол за поддържане на пода чист;
- мерки за предотвратяване на микробиологично, химично или физическо замърсяване; както и
- подходящо оборудване за събиране на храната от пода.

Тези мерки трябва да бъдат идентифицирани, оценени и адекватни и като част от задължителната система за НАССР на стопанския субект в тях следва да се разглежда по-специално употребата на тези материали като фуражи на по-късен етап от веригата. Въпреки това храните от животински произход, които са обявени за негодни за консумация от човека поради наличието на чужди тела в тях, трябва да бъдат категоризирани като материал от категория 2, който не може да се използва за хранене на селскостопански животни, различни от животни с ценна кожа. Стопанските субекти в областта на фуражите, които пускат фуражи на пазара, разбира се, следва да продължават да гарантират, че фуражът е здравословен, истински, с непроменен състав, подходящ за целта и с годно за продажба качество.

Резюме на главата

11. *Храни с изтекла минимална трайност („най-добър до“) могат да бъдат използвани като фуражи, при условие че отговарят на изискванията за безопасност в съответствие със законодателството в областта на фуражите, а в случай на храни, съдържащи продукти от животински произход — ако съответстват на разпоредбите, посочени в Регламента относно страничните животински продукти.*
12. *Храните с изтекъл срок на годност („използвай преди“) не следва автоматично да бъдат изключвани от употреба като фуражи. Ако стопанският субект в областта на фуражите може да гарантира, че храната с изтекъл „срок на годност“ не представлява риск за здравето на животните и за общественото здраве, следва да бъде позволено тя да навлезе във веригата на фуражите.*
13. *При определени условия материалите, паднали на пода в хранителни обекти, не следва автоматично да се изхвърлят и могат да се използват като фуражи, при условие че не възниква риск за здравето на животните и за общественото здраве.*

ГЛАВА 6

ПУСКАНЕ НА ФУРАЖИ НА ПАЗАРА

В съответствие с Регламент (ЕО) № 767/2009 се прилагат следните правила за храни, които вече не са предназначени за консумация от човека и които са предназначени за фуражи, в допълнение към изискванията за материалите от категория 3, установени в законодателството в областта на страничните животински продукти:

6.1. Етикетирание и опаковане

Разпоредбите относно представянето, етикетирането и опаковането в глава 4 от Регламент (ЕО) № 767/2009 се отнасят за пускането на пазара на продукти, които вече не се използват за храна поради техния статус на фуражни суровини. Що се отнася до пратките с фуражни суровини в насипно състояние, данните за етикетирането могат да бъдат предоставени в придружаващите документи. Информацията, която трябва да бъде предоставена в тези придружаващи документи, се състои от съответните данни за етикетирание на фуражи, а не от данните, които все още могат да присъстват върху етикетите на храните.

Докато в член 8, параграф 8 от Регламент (ЕС) № 1169/2011 се предвижда освобождаване от общите изисквания за етикетирание по отношение на доставки между стопански субекти в областта на храните, в Регламент (ЕО) № 767/2009 не се въвежда дерогация по отношение на доставки от един стопански субект в областта на фуражите до друг стопански субект в областта на фуражите, който не е крайният потребител (животновъд).

6.2. Ограничения относно употребата

Забранена е пряката употреба като фуражи на продукти, които вече не се използват за храна, съдържащи опаковъчни материали (приложение III към Регламент (ЕО) № 767/2009), и такива с прекомерно химическо замърсяване (Директива 2002/32/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁾) или с микробиологично замърсяване ⁽²⁾. Такива фуражни суровини се считат за фураж, който не отговаря на изискванията. Съгласно член 20 от Регламент (ЕО) № 767/2009 етикетването на такива продукти трябва ясно да показва, че те не могат да бъдат използвани като фуражи без преработка или деконтаминация. Съгласно приложение VIII към посочения регламент при етикетването трябва да се посочва и съответната преработка, като например отстраняване на опаковъчния материал или деконтаминация, която е необходима, за да отговарят на критериите за фуражи.

Резюме на главата

14. *Общите изисквания относно етикетването на фуражи се отнасят за продукти, които вече не се използват за храна. Информацията, която все още може да присъства върху етикетите на храните, не гарантира спазването на тези изисквания и не е от значение за тази цел.*
15. *При етикетването на храни, които вече не са предназначени за консумация от човека и не отговарят на законодателството в областта на безопасността на фуражите (т.е. фуражи, които не отговарят на изискванията), трябва ясно да се посочва, че те могат да се използват само като фуражи след подходяща преработка.*

⁽¹⁾ Директива 2002/32/ЕО на Европейския Парламент и на Съвета от 7 май 2002 година относно нежеланите вещества в храните за животни (ОВ L 140, 30.5.2002 г., стр. 10).

⁽²⁾ Категорията на страничните животински продукти, определени като материали от категория 1 или категория 2, не може да бъде променяна след процес на деконтаминация или детоксикация.

ПРИЛОЖЕНИЕ

Обяснителна бележка за прилагането на критериите относно страничните продукти от член 5 от Рамковата директива относно отпадъците към продукти от хранително-вкусовата промишленост, предназначени за фураж, които не съдържат, не се състоят от или не са замърсени с продукти от животински произход (въз основа на съобщение на Комисията COM(2007) 59 окончателен):

1. *По-нататъшната употреба на веществото или предмета е ясно определена*

Намерението да се произведат фуражи от тези вещества ги превръща във фуражни суровини и по този начин те се интегрират в системата за проследяване на хранителната верига, при условие че отговарят на определени характеристики, позволяващи употребата им като фуражи.

2. *Веществото или предметът могат да се използват пряко без по-нататъшна преработка, различна от обичайната промишлена практика*

В обичайната промишлена практика се включват всички стъпки, които даден производител би предприел по отношение на даден продукт, например:

- филтриране, измиване или сушене на материали;
- добавяне на материали, необходими за по-нататъшна употреба; или
- извършване на контрол на качеството.

Обработките обаче, които обикновено се считат за дейност по оползотворяване, по принцип не могат да се считат за обичайна промишлена практика в този смисъл. Някои от тези задачи, свързани с преработката, могат да бъдат извършвани на производствената площадка на производителя, други — на площадката на следващия потребител, а трети — от посредници, при условие че е спазен критерият за „произведени като неразделна част от производствен процес“. Преработвателите на храни, които вече не са предназначени за консумация от човека, трябва да прилагат процесите, изброени в каталога на фуражните суровини, които са широко признати и приети промишлени практики.

3. *Веществото или предметът са произведени като неразделна част от производствен процес*

Поради нарастващата специализация на промишлените процеси дейностите, извършвани извън производствената площадка на производителя (като сушене, рафиниране, измиване), не са пречка материалът да бъде считан за страничен продукт. Употребата на храни, които вече не са предназначени за консумация от човека, за производството на комбинирани фуражи, не изисква допълнителен процес по възстановяване. Преработвателите на храни, които вече не са предназначени за консумация от човека, (стопански субекти в областта на фуражите), събират материалите, които се обработват като суровини за фуражни цели, и осигуряват специален производствен процес.

4. *По-нататъшната употреба е законна, т.е. веществото или предметът отговарят на всички съответни продуктови, екологични и свързани със защитата на здравето изисквания, съобразени с конкретната ил употреба, и няма да доведат до цялостно вредно въздействие върху околната среда или човешкото здраве*

За по-нататъшната употреба като фуражи на храни, които вече не са предназначени за консумация от човека, се прилагат разпоредбите на законодателството на Съюза в областта на фуражите, по-специално на Регламента за хигиената на фуражите, в който е предвидено задължението стопанските субекти в областта на фуражите да изпълняват цялостен план за НАССР, както и на Регламента относно пускането на пазара и употребата на фуражи и общото законодателство в областта на храните.